

De Kommunistische Arbeider

Orgaan van de Kommunistische Arbeiders Partij in Nederland.

DIT BLAD VERSCHIJNT OM DE
14 DAGEN.

REDACTIE: Rotterdam
Oostzeedijk 352a
ADMINISTRATIE:
Transvaalade 106bis Amsterdam

Abonnementsprijs f1.50
per halfjaar.
Losse Nummers . . 5 Cent

Wat wil het Overheidspersoneel?

De bladen melden, dat er onder het Overheidspersoneel weer beroering heerscht naar aanleiding van de door „hoogerhand“ voorgenomen salarisvermindering. Voor gewone proleten zou dit luiden: loonsverlaging, waar het ambtenaren betreft spreekt men niet van loon maar van salaris, een deftige naam voor eenzelfde zaak.

Er is zelfs sprake van het vormen van een eenheidsfront! De besturen van verschillende organisaties hebben de koppen bij elkaar gestoken en besloten tot gemeenschappelijke actie. Berichten uit de kringen van het rijksperoneel wijzen er op, dat de geest goed is en de hoogere zoowel als de lagere ambtenaren tot verzet bereid zijn. Ja, zelfs moeten de „hoogere ambtenaren“ al een revolutionaire houding aannemen, nu de staat een aanval doet op . . . hun portemonnaie.

Maar we zouden het overheidspersoneel willen vragen, wat wilt gij eigenlijk? Wilt ge rebelleren, in opstand komen tegen de staat, waarvan gij notabene zelf een onderdeel zijt? Wilt ge dus tegen u zelf in opstand komen, vanwege de onrechtvaardigheid? Wij moeten u eerlijk bekennen, dat wij in de eenvoud onzes harten er niet veel van begripen. Bij andere gelegenheden bemerkten wij van dien opstandigen geest nooit iets.

Wanneer de „werkman“ genoeg moet nemen met minder loon, dan vindt ge het misschien erg jammer voor den man, maar dat is dan ook alles. Wanneer er menschen voor hun overtuiging in de gevangenis worden geworpen, dan haalt ge onverschillig de schouders op, want het gaat u immers niet aan; ja, sommige van u helpen er zelfs aan mee. Wordt er in het parlement over uitbreiding van het militarisme gesproken en er toe besloten ook, dan laat het u volkomen koud, want dat is een zaak, die alleen de „volksvertegenwoordigers“ aangaat. Kortom, bij talloze gelegenheden, elken dag weer opnieuw, schijnt het, dat ge totaal gevoelloos, hersenloos en „neutraal“ zijt. Doch nauwelijks is er sprake van, dat „hoogerhand“ de salarissen wil verlagen, of ziet, er komt beweging in de logge massa van het „overheidspersoneel“. Ganschelijk ongemotiveerd natuurlijk, want de overheid, die meent dat dit goed is, is er tenslotte toch ook met de medewerking en toestemming van het personeel zelf; zij zou zich geen dag kunnen handhaven, indien het personeel haar niet dulde.

Vrienden, laten wij het u eerlijk zeggen, uw houding komt ons nu niet bepaald schitterend voor. Wij zeggen niet, dat ge genoeg moet nemen met minder „salaris“, maar wij zeggen voor alles; gij moet niet langer genoeg nemen met de gansche kapitalistische maatschappij. Want doet gij dit wel, dan moet ge u ook neerleggen bij de besluiten van de „overheid“, die de kapitalistische staat in hoogste instantie is. Een alternatief in deze is er niet. Neemt gij genoeg met de huidige „orde“, dan is uw verzet tegen die orde een dwaasheid.

Daarom, als gij actie voert, voert dan actie tegen de gansche kapitalistische orde, verenigt u met den „werkman“, strijd voor het communisme. Andere actie is geen actie, maar don Quichotterie.

De Doodscrisis van het Kapitaal.

In een van de vorige nummers van ons orgaan hebben wij getracht in het kort het karakter van de huidige crisis aan te toonen en deze toon aangeduid als de doodscrisis van het kapitaal. Als dit juist is, dan is de kapitalistische maatschappij in haar ontwikkeling dus aangekomen op het punt, dat door Marx reeds voorzien werd en dat door hem werd aangeduid als de afgeheele en definitieve ineenstorting van het kapitalisme als productiesysteem, het oogenblik dus, waarop het plaats moet maken voor een hogere maatschappijvorm.

Het is zaak, om telkens weer te onderzoeken of deze opvatting van de huidige crisis juist is, aangezien ons program hierop is gebaseerd en onze propaganda en tactiek hieruit worden afgeleid.

Tot nu toe hebben wij niet kunnen constateeren, dat

deze de in en voor het kapitalisme functioneerende leidersbureaucratie overbodig zou maken.

5. De „binding der deelen“ door revolutionaire bedrijfsorganisaties kan slechts gevolg zijn van de revolutionaire daeden, die de werkelijk opstandige arbeiders vereenigen in hun pogingen tot het bezetten der bedrijven, tegen de belangen van iedere parlementaire leidersbureaucratie in.

6. Na het bezetten der bedrijven en de vernietiging van den loonarbeid zal van reformisme (hervorming van het kapitalisme) geen sprake kunnen zijn, doch zullen zich in de distributie moeilijkheden voordoen, die evenwel geen redenen zijn voor de arbeiders, daarom de revolutie te vreezen.

De redactie van de K. A. kan zich met deze stellingen in het algemeen wel verdedigen, maar meent, dat voor het overnemen der productie tijdens de revolutie organisaties noodig zijn en wel de raden. Deze voor te bereiden door het scheppen van bedrijfsorganisaties is een van de taken, die de K.A.P. zich gesteld heeft.

Constandse geloof, dat deze B.O. zullen verwateren, zolang de arbeiders nog niet actief-revolutionair zijn en dat zij in dezelfde fouten zullen vervallen als de vakverenigingen. Naar onze meening houden zij dan echter op bedrijfsorganisaties te zijn, niettegenstaande hare vormen met die van B.O. kunnen overeenstemmen. Maar het doel van de B.O. kan nooit reformistisch zijn, omdat zij niet strijden voor verbeteringen binnen het raam van het kapitalisme.

Voor de onteigening der bourgeoisie is natuurlijk een revolutionaire geest bij de arbeiders noodig, maar mogelijk wordt zij eerst door georganiseerde actie.

Tegen het Eenheidsfront.

Op 22 en 23 April hield de nationale raad van de Franche C.P. een buitengewoon congres. Er werd met groote meerderheid een motie aangenomen tegen het eenheidsfront „om de revolutionaire krachten tegenover de conservatieve reactie“ te stellen. Uit deze motie citeren wij 't volgende:

„De nationale raad verklaart, dat de zuiver revolutionaire grondslagen, waarop de Komm. Intern. door de drie eerste wereldcongressen gebouwd werd, als onaantastbaar beschouwd moeten worden. Iedere schending dezer grondslagen zou het internationale communisme zijn bestaansrecht ontnemen. Wel verklaart de nationale raad, dat nieuwe strijdvoorwaarden, die uit de politieke en economische situatie voortvloeien, wel is waar voor de afzonderlijke komm. Partijen bepaalde veranderingen in haar tactiek rechtvaardigen kunnen, maar, onder geen omstandigheden genoemde grondslagen afbreuk mogen doen. De nationale raad bevestigt daarom de besluiten van het 3e congres van de Komm. Int. opnieuw en acht het, in verband met de voortdurende strijd der arbeidersbeweging, als zijn plicht, tot de massa's te gaan, doordat hij haar concrete strijddoel-einden voorstelt.

Tegelijk echter herinnert de nationale raad eraan, dat de Komm. Intern. niet zonder gevaar neiging toonen mag, uit grond van dezen strijd voor beperkte doeleinden, haar algemeene revolutionaire actie prijs te geven. Meer dan ooit moet het communisme in de tegenwoordigen toestand bij iedere gelegenheid toonen, dat alle gedeeltelijke overwinningen, ja zelfs zulke, die voor de arbeiders bij hun strijd een werkelijke betekenis hebben, de arbeiders nooit mogen doen vergeten, dat er voor het proletariaat anders geen bevrijding is, dan door de verovering van de macht in de staat. Onder welke naam en in welke vorm het door de Komm. Intern. veroordeelde reformisme en opportunisme zich ook mogen voordoen, de Franche C.P. zal ze te allen tijde bij iedere wederopstanding ten sterkste bestrijden.

„De nationale raad spreekt zich in overeenstemming met de verklaring van Marseille in principe uit tegen alle overeenkomsten met de generale staven der socialisten en reformistische syndicalisten. Hij betreurt de experimenten van parlementaire samenwerking met de sociaal-democraten, die in verschillende landen door de C.P.-en ondernomen werden, en verworpt de plannen van deelname aan de regering, die als middel tot doorvoering van de tactiek van het eenheidsfront aanbevolen zijn.

De nationale raad neemt de resoluties van het groote Uitvoerend Bestuur der Intern. als kennisgeving aan, maar verklaart, dat alleen het soevereine besluit van 't 4e wereldcongres de strijdpunten met de noodige autoriteit definitief mag beslissen.

„De nationale raad meent, allereerst de executieve in Moskou op 't gevaar te moeten wijzen, dat verboden is aan de te Berlijn besloten oprichting der commissie van negen. Wat deze is een organisatorische

band tusschen de drie politieke internationale en is zoo juist door het executief-comitee bekrachtigd.

Het bestaan, de in haar duur onbeperkte werkzaamheid, en zelfs de bevoegdheden van deze commissie van negen komen de nationale raad onverenigbaar voor met de organisatorische onafhankelijkheid der communistische beweging.

Klassemoraal.

„De Tribune“ heeft het zonder aanmerkingen geplaatst het stuk van den heer Luger van „De Telegraaf“, waarin deze vertelt van den hongersnood in Samara. 't Is anders ijszeggend burgerlijk, wat daarin verteld wordt van het Sovjet-Bewind. 't Is de gruwelijke vergissing van de Russische C.P., die we ooit in „De Tribune“ gelezen hebben. Ziehier het stukje dat we zonder commentaar overgenomen vonden in „De Tribune“ van 27 Maart.

„De steden zijn dus de verschrikkelijkste plaatsen, ook omdat hier de tegenstelling aanwezig is van honger en betrekkelijken overvloed. Want is het niet vreeselijk, dat lieden van honger sterven in de straten van Samara, terwijl op de markt die enkele schreden verwijderd is, het voedsel in zakken opgehoopt staat? Di. was mijn eerste vraag: die ik aan den vertegenwoordiger der sovjet stelde: „Waarom neemt men dit voedsel niet om het te distribueeren?“

Het antwoord was, dat dit voedsel een te gering kwantum vormde om er met succes een distributiesysteem op te bouwen. Nam men het in beslag dan zou het eenige resultaat zijn, dat opnieuw elke hou velheid voedsel vordween en verborgen zou blijven. Thans kunnen zij, die nog iets bezitten, voedsel kopen. De nieuwe economische politiek der Sovjetrepubliek laat thans dezen handel toe, omdat iedereen er om geschreeuwd heeft en men ten slotte onder deze presie moest bezwijken. Maar men mocht de beheersching bewonderen, waarmede deze hongerende aan de groote marktplaats in Samara voorbijgingen, onder een poging te doen door een enkelen greep uit deze voorraden nog met eenige dagen het levensproces te verlengen.

Voor ons, kommunistische arbeiders, die nog klassegevoel en klassehaat in ons voelen bruisen, is dit duidelijk genoeg. Daar, in het „roode“ Rusland zijn nog steeds bezitters en er is nog wat voedsel. En onder het z.g. bewind van de z.g. C.P. in Rusland wordt dit voedsel aan de bezitters verkocht. En de niet-bezitters, de klasse, verrekt.

Dat is wat wij bedoelen als wij spreken over de gruwelen van de partijdictatuur. Zoo iets zal onmogelijk zijn, kameraden, als gij opkomt en man voor man strijdt tegen de partijdictatuur en voor de dictatuur van het proletariaat als klasse.

Wettelijke Bedrijfsraden.

Bij de firma Schoetz, Berlijn, hing de volgende aankondiging op 't zwarte bord:

„Met 't oog op de verkiezing voor de bedrijfsraad maken wij bekend, dat wij alleen een bedrijfsraad erkennen, die in de vakvereniging van textielarbeiders georganiseerd is en ook alleen met deze zal onderhandelen. Alle andere bedrijfsorganisaties wijzen wij bestial af.

Tegelijk stellen wij voor, de oude bedrijfsraad opnieuw te verkiezen en eventueel met de arbeider Gärtner uit te breiden. Ook een nieuwe bedrijfsraad kan de bestaande overeenkomsten en tarieven niet omverwerpen, maar alleen onrust stichten en daardoor de arbeiders schade toebrengen.

(Stempel der firma.)

Commentaar overbodig. 't Stuk spreekt voor zich zelf. Duidelijk spreekt er uit, dat het rev. proletariaat aan deze wettelijke bedrijfsraden niets heeft, dat ze met de verovering van de macht, met 't vestigen der dictatuur, met de onteigening der productiemiddelen niets van doen hebben.

Rectificatie.

In nummer No. 10 is een vergissing geslopen bij de noot van: „Een Intern. blad.“ De oorlog van staal en goud“ en „Hoe reddten wij Europa“ zijn geschreven door Brailford. Keynes schreef de bekende werken: De economische gevolgen van den vrede“ en „Een herziening van het Verdrag“.

Zoeven verschenen:

De Organisatie voor den klassenstrijd van het Proletariaat.

Stork en levensvreugde.

„Elke Twentsche, ja elke Nederlandsche arbeider weet dat er in geen plek van Nederland minder revolutionair en proletarisch leven bestaat dan in Hengelo. Onder de boeren van Usselo is het nog beter! Maar weinig plaatsen hebben dan ook zulke moderne bedrijven als de fabrieken van Stork, of 't moest Delft zijn met zijn „Gist- en Spiritus Fabrieken“. Deze fabrieken zijn een paradijs voor de arbeiders, allen die daar werken hebben een spaarpot, die vetter en vetter wordt omdat zij hem nooit behoeven aan te spreken. Want gestaakt wordt er nooit, en het loon wordt er alleen maar verhoogd. Dat is altijd zoo in moderne bedrijven! Of liever dat was zoo tot deze laatste, de doodscrisis van het kapitaal.

Nu is het ook bij Stork voorgekomen, dat arbeiders op de keien gegooid werden. Op de keien eigenlijk niet. In moderne bedrijven zijn ze zoo ruw niet. Stork zei tegen die menschen: „Julie kunnen toch op het land gaan werken“. Die stomme, nog niet geheel gemoderniseerde arbeiders opperden beleefd enkele bezwaren: „Ongehoord, overgang, kosten van aanschaffing.“

De moderne, humanitaire Stork stond verbluft en riep uit: „Maar julie hebben toch te spaarduizen!“ Die domme Hengelo's waren helemaal gaan vergeten, dat zij onder het kapitalisme leefden en zagen te laat, dat of Hengelo geen paradijs, of dat zij er uit verjaagd werden.

Dezelfde Stork schrijft onderwijl over „Medezeggenschap der arbeiders“ en noemt het een „middel om bij de werkliden in de eerste plaats een deel van hun levensvreugde, aan te kweken.“

Dat was 't levensvreugde! Die was voor de Hengelose arbeiders nu juist gelegen in de spaarduizen. En daar komt die crisis, die ze van beide gaat be-rooven. Arme droomers!

Volgens berichten uit Moskou worden de uitgaven voor de verschillende staatsdiensten voor 1922 geraamd als volgt: leger 555 miljoen, marine 72 miljoen, nijverheid 154 miljoen, buitenlandsche handel 142 miljoen, levensmiddelenvoorziening 140 miljoen, onderwijs 123 miljoen, enz. alles in gouden roebels.

De Moskousche sovjet heeft besloten van 1 Januari af den burgers de kosten van begrafenissen in rekening te brengen.

Zoeven bij ons verschenen:

DE ORGANISATIE VOOR DEN KLASSENSTRIJD
F. GOTE.
verkorte inhoud: 1. De bedrijfsorganisatie. 2. De Komm. politieke partij. 3. Eenheid v. d. Algem. Arb. Bond en de Komm. Partij.
P 15 12 1/2 CENT. PE POST 15 CENT.
Bestellen bij:
P. Coerman, Joz. Israëllaan 16, Bussum.

Onze Brochures.

Het Communistisch Manifest	20 Cts.
De Grondslagen van het Communisme	25 "
Het Historisch Materialisme	40 "
Klassemoraal	10 "
Het Imperialisme, de Wereldoorlog en de Sociaal-Democratie	35 "
De Wereldrevolutie	25 "
Staat en Revolutie, door N. Lenin	40 "
Het Opportunisme in de Nederlandsche Communistische Partij	25 "
De Algemeene Arbeidersbond (Revolutionaire Bedrijfsorganisaties)	20 "
De organisatie voor den klassenstrijd van het Proletariaat	12 1/2 "
De Sovjet-Regering en de 3e Internationale op sleepstouw der intern. bourgeoisie	20 "
Open brief aan Lenin	25 "

Bestellen bij P. Coerman, Joz. Israëllaan 16, Bussum.
Bij toezending per post zijn alle prijzen 2 cts. hooger.

Zoeven verschenen:

No. 2 van „De Baanbreker“
Orgaan van de Komm. Arb. Jeugdgroep A'dam.
Proefnummers Vrolikstraat 271 Amsterdam.

landen ter wereld, doch men kan hieruit wel afleiden in welke hoge mate Amerika het oude Europa industrieel de baas is. En deze afstand tusschen de beide werelddelen wordt steeds grooter, waardoor de moeilijkheden om een basis van gemeenschappelijke uitwisseling te vinden steeds toenemen. Wanneer men dan nog de hoge valuta van den dollar en de lage van de mark in aanmerking neemt, dan krijgt men eenig idee, hoe de wereld er thans economisch en financieel aan toe is.

De enige mogelijkheid om een hogere historisch noodzakelijke trap van technische ontwikkeling te bereiken, zou slechts te bereiken zijn door een gezondere basis voor de productie te leggen. D.w.z. door productie naar behoefte. Maar deze verandering kan binnen het raam van het kapitalisme niet plaats vinden, zonder het stelsel zelf aan te tasten en nog verder te ondermijnen. De kapitalistische productie kan zich alleen op de winst baseeren; houdt deze winst, het overschot van de door arbeid verkregen meerwaarde, op dan houdt ook de productie op, en volgt noodzakelijk een crisis.

Men zou hier, historisch een vergelijking kunnen maken met de jaren, die de Franche revolutie van 1789 voorafgingen. Toen weigerde de adel belasting te betalen aan een staat, wiens schulden met den dag stegen, en lieten zij hun landgoederen onproductief liggen. Thans weigeren de kapitalisten om te produceren, omdat het hun geen winst oplevert, en ondergraven zij hun eigen systeem. Het groote verschil is echter, dat deze sabotage niet op nationale schaal, maar op internationale schaal plaats grijpt. Weliswaar worden er van kapitalistische zijde wanhopige pogingen gedaan om van het bankroet huis nog zooveel mogelijk te redden, ja het kapitaal wordt in dat streven zelfs bijgestaan door de vakverenigingen en de drie internationalen. Maar elke poging (Genève b.v.) is een nieuw bewijs van absolute onmacht om de huidige productie om te zetten in een productie, die de kapitalistische overtreft. Het communisme moet komen. Daartegen helpen geen kwakzalversmiddelen, geen conferenties, ja zelfs geen credieten. Credieten aan bankroete staten kunnen de crisis slechts verschepren; zij dwingen de ondernemers kunstmatig tot intensievere productie van goederen, waarvoor geen afzet gevonden kan worden. Zelfs indien met behulp van buitenlandsch kapitaal in Rusland en Siberië een tweede Amerika zou verrijzen, dan zou het voor zijn producten slechts binnen eigen grenzen afzet kunnen vinden. Naarmate Rusland industrieel omhoog stijgt, naar die mate zal het als afzetgebied voor Amerika, Duitsland en Engeland zichzelf uitschakelen.

Men kan hiertegen aanvoeren, dat Rusland dank zij die credieten, in Amerika en West-Europa industrie-producten en productiemiddelen kan kopen, waardoor handel en industrie, dus het kapitaal weer zou opleven. Inderdaad zou van een zekere oplevering (een soort van neo-kapitalisme, zooals Pannekoek het eens noemde) in dien zinne sprake kunnen zijn en we zouden dat dan mede aan de parlementen-communisten te danken hebben. Maar het zou slechts een stroohalm blijken, waaraan de drenkeling zich vastklampt. Want de crisis is zoo absoluut, dat zelfs de bestellingen uit Rusland het kapitaal er niet over heen kunnen helpen.

Uit alles blijkt, dat de ontwikkeling van het kapitalisme niet langer een stijgende lijn vertoont, maar een dalende. De scherpsinnigste koppen onder de kapitalisten zien dat zelf al in; zij begrijpen, dat hun systeem ten doode gedoemd is. Doch zij willen zoo lang mogelijk als kapitalisten blijven bestaan en wettelen de gevolgen van de crisis af op de rug der arbeiders. Al kunnen zij niet meer zulke winsten behalen als vroeger, zij kunnen in elk geval hun leven rekken, dank zij hun bezit. Maar de proletariaten, die niets bezitten en blijvend werkloos zijn, of zij, die straks voor halve loonen 12 uur per dag mogen ploeteren, zijn gedoemd langzaam maar zeker onder te gaan. Tenzij zij zich van hun toestand als klasse bewust worden en eindelijk zullen overgaan tot wat hun historische plicht is: het onteigenen van de onteigenaars.

Vakverenigings-Strategie.

De Ned. vereniging van Spoor- en Tramwegwerkers, aangesloten bij het N.V.V., houdt van 15 tot en met 20 Mei a.s. congres.

De verschillende vakgroepen, georganiseerd in de Ned. vereen., zullen elk afzonderlijk hun eigen categorische belangen naar voren brengen.

De beschrijvingsbrief is een karakteristieke uiting van staatswaan en kleinburgerlijkheid, hoedanigheden, die bij proletariërs met een „vaste betrekking“ meestal welig tieren.

Niets doet bij het lezen van de ruim 250 voorstellen, die op dit congres „behandeld“ moeten worden, denken aan enig proletarisch klassegevoel, laat staan klassestrijd. De verlanglijst is een product van verwaansde klasseopvoeding en gebrek aan zelfbewustheid der spoor-slaven. Tevergeefs zoekt men den wil om het steeds bruter optreden, der spoorwegkapitalisme met daden te toonen, dat nog niet alle strijdgeest gedood is.

Geen toenadering van verschillende groepen arbeiders tot elkaar, geen klassegevoel komt in deze voorstellen tot uiting. Integendeel, ieder meent, dat zijn groep een betere loonregeling verdient. Ter demonstratie een paar snuffjes van gemis aan klassegevoel.

De vakgroepvergadering spreke de wenselijkheid uit: 50, dat het H.-B. poge het daarheen te leiden, dat de machinisten worden geplaatst in dat rang van ambtenaar.

Toelichting: Afgescheiden van het feit dat de loc-machinisten in het buitenland, in den rang van ambtenaar zijn geplaatst, kunnen zij toch zeker bij de Nederlandsche Spoorwegen worden gelijk gesteld met verschillende groepen ambtenaren.

(Afd. Den Haag).

Dit punt is wel een van de duidelijkste bewijzen, hoezeer deze belangrijke groep arbeiders — de machinisten kunnen gerekend worden tot het transportproletariaat — gespeend is van klassebewustheid. Het is bijna onbegrijpelijk hoe arbeiders, die met hun vaak zware en verantwoordelijke arbeid evenzwaar onder de druk van het uitbuitingssysteem belast zijn als bijna iedere arbeider, hun heil zoeken in het burgerlijke rangen- en standen stelsel. Hier nog nader aan te toonen, dat dit onderdeel van de „moderne“ vakbeweging absoluut onmachtig is strijdbare elementen te kweken lijkt ons overbodig.

Het is merkwaardig en tegelijk droevig te zien — zelfs van een reformistisch standpunt — tot welk koelie-peil de spoorwegarbeiders onder invloed der vakbeweging gezonken zijn.

Men raadplege 't volgende staaltje van de beschrijvingsbrief der 23000 leden tellende organisatie. 43, dat de blauw-keperen jasjes van betere kwaliteit worden verstrekt, daar de tegenwoordig verstrekte bl. jasjes te veel krimpen met wasschen.

(Afd. Hengelo.)

Lach niet, lezer! Dit komt voor op de beschrijvingsbrief van spoorwegproleten, die het nog versch in het geheugen moest liggen, dat ook zij tenger-

volge van de kapitalistische wanorde gebrek leden aan de noodigste levensbehoeften. Dat ook zij er aan meehielpen het Ned. grootkapitalisme te maken tot wat het geworden is, n.l. een der machtige genooten van de gezamenlijke vijanden van het werldproletariaat. Door deze duidelijke bewijzen van alle gemis aan strijdbaarheid bij deze arbeiders, die een machtige factor konden zijn in den komende strijd om de macht, teekent zich de vakbeweging als rem voor de revolutionaire klassestrijd.

Het zal moeilijk zijn onze invloed op deze menschen te doen gelden. De maatschappelijke ontwikkeling zal een harde maar doelbeffende leermeester zijn waarnaar de verburgerlijkte spoorwegarbeiders op straffe van ondergang zullen moeten luisteren.

Onze houding tegenover Rusland.

Wij zullen nooit, zoals de Kautsky's, de Russische Menschewiki en hier in Holland de kleinburgerlijke S.D.A.P.'ers van het edele type als de van Dillens bijvoorbeeld deden en doen de Russische bolsjewiki er een verwijt van maken dat zij in het najaar van 1917 optraden als zij nu eenmaal deden. Deze allen toch zeggen, dat, daar Rusland wat de economische verhoudingen betreft nog niet rijp was voor het socialisme, maar eerst stond aan de overgang van feodalisme naar kapitalisme de bolsjewiki te verrijken de idealen nastreefden, die toch niet te verwezenlijken waren en dus de macht niet hadden mogen grijpen. Deze afkeuring is te vergelijken — Rosa Luxemburg doet dat ook in haar pas geleden gepubliceerde brochure over de Russische revolutie — met die, welke de nette burgerij over heeft voor het optreden der Jacobijnen in de Franse revolutie. Het is ons allemaal immers indertijd op school voorgekauwd en ingeprent: wat een fatsoenlijke, edele menschen waren de Girondijnen, die niet verder wilden gaan in die jaren (1793) dan de werkelijkheid toen veroorloofde, en wat een woest gespuis en misdadige war- en heethoofden die Jacobijnen, die allerlei te ver gaande, toch niet te verwerklijken doeleinden nastreefden.

Maar evenzeer als wij tegenover dit gepraat stellen onze vaste overtuiging, dat die machtsgrippen der Jacobijnen toen noodig en heilzaam was, omdat nu eenmaal — zoals het in iedere revolutie het geval is — als die niet krachtig doorgezet wordt — anders alle tot op dat moment toe behaalde voordeelen verloren zouden gegaan zijn, zoo prijzen wij het ook in de Russische kommunisten dat zij zooveel doorzicht, daadkracht en heldenmoed bezaten om op dat (juiste) moment de macht te grijpen, daar anders onverhinderd de halfzachte, aarzelen de Kerensky-regering weggevaagd zou zijn door de zwarte contra-revolutie, vertegenwoordigd in een Kaledin.

Daarmee is, dunkt me, ook beantwoord de vraag, die wij elkaar wel eens gesteld hebben nu wij zoo'n zwendel — waarover straks — en daarmee gepaard gaande verwarring in de rijen der arbeidersbeweging vinden, of het n.l. niet beter geweest ware, dat de bolsjewiki heroisch strijdend ten onder gebracht waren dan deze gelijdelijke overgang naar kapitalisme met

valscheijlik handhaven van oude leuzen en parolen. Aan de hand van 't bovenstaande is het duidelijk, dat dat zeker niet beter geweest zou zijn daar een dergelijke zege der contra-revolutie zwarte reactie en algemeene verre teruggang in de ontwikkeling voor jaren zou betekenen hebben.

Maar iets anders en iets zeer noodzakelijks is het, thans de werkelijkheid in Rusland nuchter te beschouwen. Marx en Engels sleiden zich reeds de vraag of de primitieve vorm van gemeen-eigendom aan grond, in Rusland nog aanwezig, onmiddellijk zou kunnen overgaan in een hogere, kommunistische, of dat die hetzelfde ontwikkelingsproces als in het Westen van Europa zou moeten doormaken. Zij beantwoordden die vraag aldus in de voorrede bij een Russische vertaling van het Kommunistisch Manifest (door Vera Zassoultich): „Wanneer de Russische revolutie het signaal tot een arbeidersrevolutie in het Westen geeft, zoodat beide elkaar aanvullen, dan kan het huidige Russische gemeen-eigendom tot uitgangspunt eener kommunistische ontwikkeling dienen“ (te vinden bij Mehring „Karl Marx“ p. 529 Duitse uitgave). Welnu, de Russische revolutie kwam, de algemeene West-Europese bleef uit. En waar bleek te zijn, dat, zoals een onzer brochures „de Sovjetregering en de 3de Internationale op sleep-touw der internationale bourgeoisie“ zegt n.l. dat de menschen nooit in staat zijn het ontwikkelingsproces van de geschiedenis door het overslaan van slechts één enkel tijdvak te breken; dat hun kracht alleen toereikend is de loop der geschiedenis te versnellen. „De dialectiek van de geschiedenis is een onaantastbare wet.“ Rusland nu was nog niet rijp voor het socialisme. En in de plaats daarvan dat er is een proletarische diktatuur, gedurende welke al meer en meer het socialisme verwezenlijkt wordt, versterkt er zich dagelijks het kapital. En dit is de groote fout, de ontzaglijke zwendel, die thans begaan wordt door diezelfde Russische bolschewiki en waardoor zij de internationale arbeidersbeweging ontzaglijk belemmeren, dat zij daarvoor niet openlijk uitkomen, maar integendeel de arbeiders nog voorspiegelen alsof Rusland — „het proletarische Rusland“ — steeds nog het bolwerk, het middelpunt van de wereldrevolutie is. Terwijl de kapitalistische vrijheid van productie en handel, bescherming van het privateigendom weer ingevoerd werden; de arbeidsplicht voor ieder (vroeger neergelegd in art. 1 van het wetboek van de Arbeid) opgeheven werd; een burgerlijk wetboek tot stand kwam en zooveel meer! Zal er nog wel meer noodig zijn om de arbeiders de oogen te doen opengaan? Men zou zoo zeggen dat feiten als de laatste weken voorvallen, bv. het verbond, dat tot stand kwam tusschen de Sovjet-Russen, met Duitschland, te Rapallo — waaruit toch wel blijkt dat de Duitse bourgeoisie de eersten niet meer zoo als voor haar gevaarlijk rapale beschouwt als in de voorafgaande jaren — en in 't algemeen het optreden van Tsjitsjerin en zijn mede-afgevaardigden te Genua — ter receptie tijdens een dinerend bij de koning van Italië — toch wel krachtig moeten bijdragen om de arbeiders de werkelijke betekenis van Rusland, thans, voor hun bevrijdingsstrijd te doen zien.

volge de voortschrijdende waardevermindering van het geld en de sprongwijze prijsstijging, braede lagen van het volk zich zoodanig van waren en dergelijke voorzien hebben, dat zij geacht kunnen worden voor langen tijd genoeg te hebben. Men zou zich dus kunnen voorstellen, dat ten slotte twee groepen ontstaan. De ene, die voor lange tijd voorzien is, en daardoor niet als koopers in aanmerking komen. De tweede, die door onmogelijkheid tot koopen niet meer tot koopen in staat zijn.“

Dat een dergelijke toestand werkelijk niet denkbaar is, springt in 't oog als men bedenkt welke bedragen gemeoid zijn met salarisverhogingen alleen voor rijksambtenaren. Op 1 April werd voor dit doel door de regering 50 miljard toegestaan. Dit bedrag is door de duarte alweer te niet gedaan. Nieuwe onderhandelingen met de vakverenigingen. De regering biedt nu 46 miljard aan. Wat de vakver. te weinig achten.

De waardevermindering van de Mark heeft nog een ander gevolg gehad. De aandelenkapitalen zijn door die daling voor de buitenlandse markt geweldig gedaald. Vandaar dat Engelse, Franse, Hollandse, Amerikaanse kapitalisten gemakkelijk Duitse ondernemingen konden opkopen. Maar daarvan afgezien. De Duitse ondernemingen werken nu met naar verhouding veel te kleine kapitalen. Wel kunnen ze groote dividenden uitkeeren, maar van te kleine kapitalen. *) Interessant is ook 't volgende: De Berliner Handels-gesellschaft had in 1918 een winst van 20,29 miljoen en in 1921 ruim 151,5 miljoen Mark. Maar rekenen

*) De chemische industrie keerde tot 30 pCt. dividend uit. En bovendien werd aan de aandeelhouders nog op andere wijze een lief duitje toegestopt.

Het economisch mogelijke.

Een van de vragen, die de revolutionaire arbeiders zich telkens weer stellen is die: „Moeten wij nog langer in de vakverenigingen blijven en ze door ons lidmaatschap steunen, nu het kapitalisme onovergaat en de vakbeweging nog slechts dient om het zoo lang mogelijk in stand te houden?“

Ons dunkt, voor een konsekwente revolutionair is de beantwoording van die vraag vrij gemakkelijk, want ze kan voor hem slechts luiden: „er uit en ze mede bestrijden, omdat zij een stuk kapitalisme zelf zijn.“ Maar er zijn nog vele menschen, die wel revolutionair voelen, doch de konsekwentie niet aandoen. Zij zijn het trouwens ook nog niet eens, dat alle vakverenigingen contra-revolutionair zouden zijn. Deze kameraden moeten maar eens naar de resultaten van de vakbeweging in het huidige stadium kijken, naar de morele overwinningen „in den zoogenamen klassestrijd. Wanneer zij meenen, dat de vakverenigingen het wel winnen zullen, indien er maar eerst eenheid komt, dan raden wij deze kameraden aan, eens een studie te maken van de Engelse vakbeweging, waarin een ongekende eenheid heerschte en die nu totaal machteloos is.

Onlangs maakte Stenhuus, in een polemiek met de leiders van het N.A.S. de opmerking, dat deze niet de werkelijke vakbeweging vertegenwoordigen. De moderne vakverenigingen, die vormen, volgens Stenhuus, de eigenlijke werkelijke vakbeweging; de andere bonden zijn m.a.w. slechts afwijkingen van het normale type, waarschijnlijk omdat zij de hoofden hunner leden met christelijke of revolutionaire ideologie vullen, in plaats van zich te bepalen tot het werkelijke, zakelijke doel der vakverenigingen, dat niets anders is dan binnen het raam van het bestaande stelsel den strijd tusschen werknemers en werkgevers te voeren. Het betoog van Stenhuus kwam daarop neer, dat de V.V. geen andere taak heeft, dan in tijden van hoogconjunctuur zooveel mogelijk van den voortgebrachten maatschappelijke rijkdom voor zijn leden te veroveren als mogelijk was, om dat dan in tijden van malaise zoo goed mogelijk te verdedigen; kan dat laatste niet gebeuren, zonder de industrie in gevaar te brengen (m.a.w. het kapitalisme dus), dan zal men genoegen moeten nemen met lagere loonen en verlenging van arbeidstijd. Want, en dit is de kern van zijn betoog, wij moeten rekening houden met het economisch mogelijke.

Geen wonder, dat er dan ook een fusie kon plaatsvinden tusschen de moderne en neutrale bonden, daar beiden „strijden“ voor het „economisch mogelijke.“ (Terloops zij er op gewezen, dat de nog altijd niet schaamroode „Tribune“ deze fusie toelichte met de kreet: „Naar het eenheidsfront“). In het blaadje van de neutrale kantoorbedienden „Mercurius“ vonden we een geruststellende verklaring van het hoofdbestuurder Bakker aan het adres van eenige brave „hoofdarbeiders“ die een fusie met de sociaal-democraten wel wat gevaarlijk vonden. „Wij willen dezen collega's er op wijzen,“ aldus deze mijnheer Bakker, „dat het N.V.V. bij monde van zijn voorzitter verklaart heeft, slechts te strijden voor het economisch mogelijke.“ Welbeschouwd heeft Stenhuus van vakverenigings-

we het om in guldens, dan is er in 1921 zoo wat 5,6 minder winst gemaakt dan in 1922. 't Gevolg van een en ander is, dat Duitschland de eerste voorwaarde tot kapitalistische opbouw niet kan verwezenlijken. Het kan niet voldoende accumuleren, Waardoor het productie apparaat ook technisch achteruit gaat.

De in- en uitvoer vertoont over Febr. een sterke daling. Latere cijfers zijn ons nog niet bekend. Zie bijgaand staaltje:

		Miljoenen tonnen		Waarde in miljard	
		Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer
December	1921	20,8	19,3	13,7	14,5
Januari	1922	23,1	20,3	12,8	14,5
Februari	1922	14,8	17,5	12,0	14,5

Over de financiële toestand zullen we weinig zeggen. We weten allen: die is vreeselijk. Slechts een paar cijfers. Het totaal der uitgaven in het afgelopen boekjaar bedroeg 188 miljard. Daarvoor kwamen 82,5 miljard aan belasting binnen. De rest, 105,5 miljard, werd eenvoudig uit nieuwe schulden gedekt. Einde Maart 1921 bedroeg de bankbiljettenomloop 69 miljard, einde Maart 1922 was het 131 miljard. In één week de laatste week Maart 1922 werd 7763 miljoen bankbiljetten in omloop gebracht. Geen wonder, dat de daling der Duitse Rijksbank slechts 0,8% bedraagt.

In Oostenrijk loopt de economische ontwikkeling parallel met die in Duitschland. Alleen zijn de ver-schijnselen nog scherper geaccentueerd. De bankbiljetten omloop steeg 't 1e kwartaal 1922 met 122 miljard Kronen of 40 pCt. De Kronen dalen dan ook nog steeds, en belopen nog zoowat 't twee-duizendste deel van de vooroorlogswaarde.

Ook Oostenrijk maakte een ongezonde hoog-con-

standpunt gezien volkomen gelijk, want de arbeiders organiseren zich in vakverenigingen alleen maar voor reformistische doeleinden, om van het kapitalisme te halen wat „economisch mogelijk“ is behalve is. Zij gaan niet in een vakvereniging om daarboven uit te gaan, dus niet om voor de revolutie te strijden.

Daarom moet een vakvereniging, wier leden beweren op het standpunt der revolutie te staan (het N.A.S. bijvoorbeeld), maar die de revolutie nader willen brengen door vakverenigingsactie, noodzakelijk reformistisch worden, of ineenstroompen tot een onbeduidende groep. Wil het N.A.S. werkelijk de groote massa der Nederlandsche arbeiders tot zich trekken, dan zal het ook iets voor zijn leden moeten doen binnen het raam van het bestaande stelsel. Dit doet het trouwens reeds.

Eerst wanneer het overgrote deel van het proletariaat, door de toenemende verslechtering van zijn toestand als klasse, tot bewustzijn komt en gaat begrijpen, dat in het kapitalisme het „economisch mogelijke“ voor het proletariaat het „economisch onmogelijke“ betekent, eerst dan zal zijn reformistische mentaliteit plaats gaan maken voor bewuste, revolutionaire wil. Een verbetering van dien toestand, zoo deze door vakverenigingsactie thans nog mogelijk zou zijn, zou het proletariaat minder dan ooit tot revolutie geneigd maken.

Daar ziet het echter niet naar uit. Integendeel de toestand wordt voor de arbeiders steeds slechter. Weliswaar leeft er in de hoofden van de arbeiders nog de illusie, dat het kapital zelf wel weer herstellen zal, zoodat het hun weer een „menschaarlijk bestaan“ zal kunnen verschaffen, maar al spoedig zullen zij ontdekken, dat dit maar een illusie is. Een van de redenen, waarom zij nog in de oude vakverenigingen blijven hangen, is de onzekerheid van hun bestaan, de steeds dreigende werkloosheid en de betrekkelijke zekereheid, dat men ingeval van werkloosheid door zijn lidmaatschap eener v.v. recht op ondersteuning heeft. Het is hier weer niet te doen om de revolutie, maar om datgene, wat binnen het raam van het kapitalistisch stelsel nog mogelijk is. Geen wonder dan ook, dat vele onafhankelijke organisaties leegstroomden, sedert daar basloten was geen werklozenkassen meer in stand te houden. Het kan dus voorkomen, dat dezelfde arbeiders, die in hun organisatie tegen deze kassen waren, nu de vakvereniging uitloopen, om in een andere over te gaan, waar er wel kassen zijn. Men kan over een dergelijk opportunistische verontwaardigd zijn, maar men vergeet niet, dat zoolang de meerderheid van de arbeiders de revolutie niet willen, er voor de „opportunisten“ vaak niets anders overblijft, tenzij ze van armenzorg trekken of als de honden willen verrekken.

Maar wat wij met dit voorbeeld maar willen aantoonen, is het karakter van de vakverenigingen. Zij kunnen niet anders zijn dan ze zijn, zelfs al zouden er nog zooveel „revolutionaire cellen“ in zitten.

Intusschen..... ook aan tante werklozenkas komt een end! Op den duur zal het de bourgeoisie te duur worden, al deze „luie bliksems“ op staatskosten te onderhouden. Reeds gaan er in de kringen van de „die-hards“ (aartsreactionairen) stemmen op, die roepen: „weg met de ondersteuning.“ En de echo zal antwoorden: „weg met de vakverenigingen.“ Dat zal

junctuur door. De export-industrieën konden hun waren voor belachelijk lage prijzen de wereld inzenden. In October was daardoor 't aantal werklozen zoowat 6000. Maar dit jaar heeft de toestand zich heel wat gewijzigd. In Maart beliep het aantal werklozen reeds ongeveer 70.000. Een sindsdien is het, vooral in Weenen, nog sterk toegenomen.

Behalve de werkloosheid neemt de duarte schrikbarend toe. Zie bijgaande index-cijfers.

	1914	2,29
Begin Januari 1921	100,—	
„ 1922	989,—	
„ April 1922	1725,—	

De prijzen waren in April dus 800 maal zoo hoog als in 1914, terwijl ze begin Januari nog „slechts“ 400 maal zoo hoog waren. (Oostenrijksche Volks-wirt' van 8 April).

De crisis, die zich in de Oostenrijksche industrie gaat doorzetten heeft vooral twee oorzaken. Ten eerste doordat de productiekosten meer en meer de wereldmarkt benaderen. Ten tweede de daling van de Mark. Duitschland trad in Oostenrijk en omringende landen als concurrent op. De Alpine-Montan-Gesellschaft zag zich in haar afzetgebied bedreigd. Ze eischt nu hogere invoerrechten. Vooral op ijzer. 't Ontwerp, dat dien-aangaande voor ligt, verhoogt de invoerrechten op 1500 maal 't bedrag van voor de oorlog. Tot nu toe is die tolgrens zoowat 800 maal zoo hoog als voor de oorlog. Genoemde maatschappij zag zich dan ook dusdanig in haar bestaan bedreigd, dat ze de regering meer of minder een ultimatum zond van de volgende strekking. De werktijd moest ze tot 12 uur per dag mogen verlengen, of ze zou haar fabrieken sluiten.

voor de „opportunisten“ het tekenen zijn, om in massa de vakverenigingen uit te loopen, aldus ongewild gehoor gevend aan onzen reepstem om de vakverenigingen te verlaten.

Doch al loopen zij de vakverenigingen om die reden uit, dan zijn ze daardoor nog geen revolutionairen geworden. Zij zullen de V.V. juist den rug toekeren, omdat er niets meer te halen valt; in werkelijkheid zijn zij de oude opportunisten gebleven. Eerst dan zullen zij om hun bestaan moeten vechten of ondergaan. De oude wapens bleken onbruikbaar, nu gaat het om den eindstrijd, het proletariaat zal daarom nieuwe moeten smeden. En hier is het, waar wij hun den weg kunnen wijzen aan de hand van de ervaringen onzer Duitse partijgenooten.

Over deze ervaringen in de revolutionaire bedrijfs-organisaties een volgende maal.

De anarchisten en wij.

Er zijn van die menschen, die ons in hun oppervlakkigheid of ook wel met opzet gelijkstellen met anarchisten en voor individualisten uitrukken. Bijvoorbeeld de heer van Ravestijn, die de oppositie in de Kommunistische Partij, waartoe vele onzer partijgenooten hebben behoort, „anarchistische elementen“ noemde, omdat zij zich verzetten tegen de partij-bureaucratie en het despotische optreden der bestuurders, die er (dank zij de onbegrijpelijkheid van het gros der leden) in geslaagd waren, zich jaren achtereen in hun functies te handhaven en een bijna onbeperkte macht over de „gewone leden“ uitoefenden.

Het is waarschijnlijk door ons verzet tegen de kadaverdiscipline in de C.P. (welke natuurlijk om bepaalde redenen van hoogerhand werd ingevoerd), dat wij tot de „anarchistische elementen“ worden gerekend, hetgeen dan nog geenszins zeggen wil, dat wij er ook toe behooren. Want al willen wij de individualiteit en het zelfdoen der arbeiders, zonder hetwelk zij nooit goede revolutionairen kunnen worden, ook in de partij tot geldigheid brengen, daarom willen wij nog niet, dat het IK hoogtij viert. Integendeel, bij ons zijn het altijd de Wij, die beslissen.

Maar hoe willen jullie dat nu bereiken, met je centralisatie? roepen de anarchisten. Inderdaad hebben wij met die „centralisatie“ al treurige ervaringen opgedaan, zoowel in de vakverenigingen als in de politieke partijen. De fout zit echter niet in de centralisatie als zoodanig, maar in de wijze, waarop zij wordt aangevoerd. Een goed middel kan slecht worden als het verkeerd wordt toegepast. Een juiste toepassing van centralisatie, van samentrekking der beschikbare krachten op één punt, is noodig voor een snelle uitvoering van genomen besluiten en voor het leiden eener beweging vanuit één centraal punt.

In de Kommunistische Arbeiders-Partij kan het nooit voorkomen, dat iemand twaalf jaar achtereen partijbestuurder en redacteur van het orgaan is, en daarbij nog andere functies vervult, b.v. van propagandist, gemeenteraadslid, lid van het parlement, etc. Een dergelijke opeenhoping van functies moet noodzakelijk tot leidersdictatuur voeren. Daarom mag in onze partij niemand langer dan een halfjaar achtereen een functie

Uit bovenstaande gegevens blijkt ons inziens genoegzaam, dat van kapitalistisch herstel voor genoemde landen geen sprake is. De valse hoog-conjunctuur schijnt zijn einde te naderen. 't Resultaat dier z.g. „bloei“ was geen vestiging van het kapitalisme op solidere grondslagen. Het technische apparaat werd niet voldoende vernieuwd. De bourgeoisie heeft de bedrijven „uitgewoond“. Maken dat je binnen komt, was het parool. „Na ons de zondvloed“.

Duitschland en Oostenrijk staan niet aan 't begin van hun opbouw. Ze staan voor een industriële crisis, terwijl de voortschrijdende prijsstijging het proletariaat brengt tot de grens, waarop het „niet meer“ koopen kan.

De toestand in deze landen is daarom nog steeds door en door revolutionair. En zoolang er geen wezenlijke verandering komt in de politiek der overwinnende landen, zoolang blijft ze dit. Verleent de Entente aan Duitschland een tijdperk van uitslet van betaling der oorlogsschulden, gaat de bourgeoisie tot ontwapening over, dan worden nieuwe verhoudingen geschapen, die we dan moeten bekijken.

Het proletariaat heeft nu echter duidelijk vóór zich de crisis, de verslaving, de uithongering. Een tusschenweg zien we niet. Daarom moet nu het proletariaat zich enkel richten op de verovering van

DE DICTATUUR.

Herstelt het kapitalisme zich?

Vervolg.

Als men de economische opbloei alleen kon beoordelen naar de meerdere of mindere bedrijvigheid, dan zou Duitschland zeker 't welvarendste land van Europa zijn. Of van de wereld. 't Productie-apparaat werkt hurrie-up. 't Aantal werklozen beloopt „slechts“ 200.000, wat voor Duitschland weinig is. In 't 1e kwartaal '22 nam de kolenproductie toe, door intensievere uitbuiting. Ijzer-, textiel-, kali-, kalk-, cement-industrie hebben volop werk. 't Productie-apparaat zelf is natuurlijk door de afscheuring van kolen- en ijzer-gebieden verkleind.

Deze bloei is geen gezonde. Ze is tijdelijk, voorbijgaand. Gezond zou deze bloei zijn, als ze ontstond, doordat het Duitse productie-apparaat technisch zoo veel beter was dan het buitenlandse. Dat betekent als de „waarde“ der Duitse producten inderdaad kleiner was dan de buitenlandse.

Zoals we weten is dit over 't algemeen niet het geval. Duitschland dankt zijn „bloeiende“ conjunctuur aan de lage stand van de Mark. Rijst de Mark, dan stopt de productie. De Mark rijst echter niet, maar tuimelt voortdurend verder omlaag. Op 't oogenblik krijg je al 100 Mark voor 89 centen.

Er is echter een ander verschijnsel, waardoor die z.g. bloei een einde gaat nemen. Dat is de sprongwijze stijging der prijzen. Alles wordt in Duitschland zoo duur, dat weldra vele waren, ondanks de lage stand van de Mark, toch even duur zijn als op de wereldmarkt. Daardoor houdt die gemakkelijke Duitse concurrentie op. Zelfs kan Engeland daardoor

De Kommunistische Arbeider

Orgaan van de Kommunistische Arbeiders Partij in Nederland.

DIT BLAD VERSCHIJNT OM DE
14 DAGEN.

REDACTIE: Rotterdam
Oostzeedijk 352a
ADMINISTRATIE:
Transvaalkade 106bis Amsterdam

Abonnementsprijs f1.50
per halfjaar.
Losse Nummers . . 5 Cent

Uit de Internationale.

Onze Deutsche Broederpartij ontving van de Russische Links-Communisten het volgende schrijven:

Aan onze broederorganisatie, de K.A.P.D.
ter publicering.

Partijgenooten!
Hoewel wij Uwe organen als de eenige oriënteringsmiddelen niet regelmatig ontvangen, zijn wij toch in staat om ons aan de hand van de gekregen exemplaren een idee te vormen over de taak, die de K.A.P.D. zich gesteld heeft.

Wij begroeten met vreugde den eersgezinden wil om te werken tot de oprichting van de Vierde Internationale, het ware proletarische krachtcentrum der revolutie. Wij, Russische genooten, zien hier juist in Moskou de levende en dringende noodzakelijkheid, ja de onontbeerlijkheid in van de oprichting der Arbeiders-Internationale, om de eerlijke revolutionairen, de werkelijke communisten een organisatie te geven, die zich door de kapitalistische internationalen niet laat doordrukken, maar met veerkrachtigenFred en helder begrip van den juiste weg op het doel afgaat.

Indien heden nog maar een klein gedeelte der arbeidersklasse de taktiek der K.A.P. partijen als de juiste erkennen, dan is haar moed, om thans direct tegen de in het opbouwwater verpestte internationalen en hunne secties op te treden, niet een teeken van ongerechtigde vaardigheid, maar integendeel de sterke uitdrukking harer wil om de hoofden der arbeiders te verhelderen en hun activiteit te verhoogen. Al kan dit laatste nog niet dadelijk een positief karakter aannemen, wij Russische genooten, die zich bij u aansluiten en de sociaaldemocratische koopmans-C.P.R. hebben verlaten, zijn blij bij u en plaats te vinden. Wij hopen nu, dat gij thans met energie de internationale verbinding uitbouwt en ons uitvoerig op de hoogte wilt houden.

Groep van Rev. Links-Communisten
(K.A.P. Rusland).

De revolut. Links-Communisten van Rusland

over de beginselloosheid der (Russische) arbeidersoppositie en over de noodzakelijkheid van de oprichting der Komm. Arbeiders-Partij van Rusland.

Lang vóór het elfde congres der Russische C.P. verklaarde zich reeds de groep van revolutionaire links-communisten van Rusland voor de Kommunistische Arbeiders-Partij ter onderscheiding van de Communistische Partij van Rusland. Deze groep veronderstelde, in verband met de oppositie onder de arbeiders, dat deze breede, in oppositie zijnde arbeidersmassa's op het elfde congres in de mogelijkheid zouden verkeeren daar alle vertegenwoordigd te zijn en er vrije meningsuiting zouden hebben, en ook dat zij (de arbeiders) na het congres hun invloed zouden kunnen laten uitoefenen op de inwendige en uitwendige politiek der Russische C.P. Dit was echter niet het geval. De arbeidersoppositie werd met alle gemeene, administratieve en demagogische middelen geëeseld, wat door het congres — in overeenstemming met het partijbestuur — werd goedgekeurd. Dit kon gebeuren, omdat het congres juist het kind was van die schandelijke en ziekelijke opvoeding door de vooraanstaanden, die de naam en het crediet der proletarische klasse misbruiken en

op haar kosten door hunne levensgevaarlijke fouten hunne heerschappij handhaven. Deze leiders der Russische C.P. maken, met behulp der vakvereenigings-aristocratie, de leiders der arbeidersoppositie machteloos en belasteren hare beweging. De mogelijkheid, om de Russische C.P. van binnen uit te hervormen, is daarom niet aanwezig, in elk geval is de „arbeidersoppositie“ daartoe niet in staat. Derhalve heeft de groep van Rev. Links-Communisten, die links van deze leiders der arbeidersoppositie staat, zich tot taak gesteld, de kommunistische arbeidersrevolutie in vereeniging met de werkelijke oppositie der arbeiders te beschermen en wel buiten de officiële Russische C.P., als Kommunistische Arbeiders-Partij van Rusland. Als zodanig zal zij alle, nog revolutionaire tendensen der R.C.P. ondersteunen, doch elke maatregel en taktiek scherp beoordeelen en veroordelen, wanneer deze de belangen der proletarische revolutie bedreigen en de nog aanwezige eerlijke arbeidersdictatuur belemmeren. Alle eischen en stellingen eener arbeidersoppositie, voor zoover zij zich op zuiver revolutionairen grondslag bewegen en overeenkomen met de waardigheid en de historische taak der arbeidersklasse, begroeten wij en zullen wij ondersteunen. Maar uit de pogingen der leidersoppositie, zich op de bres te stellen „voor de verbetering van de zaak der mensjewistische, burgerlijke eenheid in ons land“ (zoals zij zelf woordelijk verklaren), zien wij, dat zij nog niet eens principieel tot het inzicht gekomen zijn op welke verkeerde wegen de arbeidersklasse gedreven wordt door de autoriteiten der Komm. Intern. en hare secties. Deze hoofdfouten der leidersoppositie verwerpen wij en wij zeggen: De toestand van het wereldproletariaat is heden uiterst moeilijk, gezien de voorgenomen wederopbouw van de kapitalistische wereldhuishouding door het eenheidsfront van Lenin. Maar ook het kapitalisme bevindt zich in een doodlopende slop door de dagelijks groter wordende crisis en verwarring. De derde internationale heeft arglistig haar standpunt verwisseld voor een door en door rechtsch. standpunt, hetwelk haar, hoe vaster zij zich verbindt met het opnieuw in Rusland ingevoerde kapitalisme, des te eerder den doodsteek zal geven. Dat wij ons wellicht — gezien deze verhoudingen — tevergeefs aan den revolutionairen strijd geven zouden hebben, deze gedachte mag bij ons niet opkomen of ons beïnvloeden. Integendeel, steunend op onze ervaringen in de revolutie en wetend, dat de tegenwoordige periode van het kapitalisme zijn doodscrisis is, weten wij, dat onze politieke richting juist is. Nooit was er daarom een geschikter tijdstip, nooit was het voor het revolutionaire proletariaat noodzakelijker om de Kommunistische Arbeiderspartij in Rusland en de Kommunistische Arbeiders-Internationale op te richten.

De kommunistische arbeiderspartij zal geen oogenblik den kommunistischen, revolutionairen bodem harer klasse verlaten; zij zal ter verdieping der revolutionair-proletarische beweging den zekersten weg en een zuiver revolutionaire taktiek zoeken; opdat deze beweging alle landen der wereld omvatten zal, onverbiddelijk voor de beginselen van het revolutionaire Marxisme opkomt en elke poging tot arbeidsgemeenschap en verzoening met de bourgeoisie met beslistheid afwijst. In alle theoretische en praktische vraagstukken neemt de K.A.P. van Rusland de Kommunistische Arbeiders-Partij van Duitschland tot voorbeeld en verklaart zij zich solidair met de met de K.A.P.D. verbonden arbeiderspartijen in Holland, Bulgarije en Joegoslavië,

alsook met de op hun standpunt staande partijen en groepen van linkscommunisten.

Op, genooten der oppositie, tot den revolutionairen daad tegen elk opportunisme en wederopbouw onder huichelachtige communistische fraseologie.

Groep van de Revolutionaire Links-Communisten
(K.A.P. Rusland).

Waarom „Genua“ niet geslaagd is en waarom „den Haag“ niet slagen zal.

De zooveelste poging, om de tegenstrijdigheden tusschen de verschillende kapitalistische machts groepen op te lossen en een gemeenschappelijke basis van uitbuiting der arbeidende klasse te vinden, is voorlopig mislukt. De machtigen dezer aarde, die Genua bijeen geroepen door den oppersten zaakwaarnemer der Britsche uitbuiters, hebben hun biezen reeds gepakt, hebbende na ampele besprekingen vastgesteld, dat in den Haag door „deskundigen“ getracht zal worden om te slagen in wat te Genua nog niet bereikt kon worden: de vorming van een vastaanengesloten front van het wereldkapitaal tegen het internationale proletariaat.

Het struikelblok was Rusland, niet in dien zin, dat zijn vertegenwoordigers niet bereid waren om aan de vorming van dat eenheidsfront mede te doen, maar omdat zij van hun kant nog niet genoeg water in hun wijn konden doen. Zij hadden opdracht van Moskou, om de nationale belangen van Rusland te Genua te behartigen. De Russische regering begreep niet of wilde niet begrijpen, dat de vertegenwoordigers van het West-Europeesche kapitaal daarvoor niet naar Genua waren gegaan. Het kapitaal bevindt zich in zijn doodscrisis en het wil zijn leven zoo lang mogelijk rekken; als het kan zonder Rusland, maar nu gebleken was, dat het zonder Rusland niet gaat, wil het voor zijn „hulpactie“ ten minste zooveel mogelijk hebben, vooral garanties.

Toen op de conferentie bleek, dat Rusland nog niet „beschaafd“ genoeg was om met de roovers mee te doen, besloot men elkander in den Haag weer te ontmoeten. De Russen mogen dus wel spoedig maken, dat ze als nette lui in de deffige residentie van de „bakermat der vrijheid“ verschijnen, anders mogen ze het stervende kapitalisme nog niet eens bijstaan in zijn wanhopige pogingen, het veege lijf te redden. In de bourgeois-pers zegt men dat natuurlijk fatsoenlijker en de ster-correspondent van de N. R. Crt. drukt zich over de noodzakelijkheid van „den Haag“ na de mislukking van „Genua“ op de volgende keurige wijze uit: „De voortzetting in den Haag heeft dan alle recht van bestaan. Hoe diep en wijd de kloof ook lijkt tusschen het Russische en Fransch-Belgische standpunt, zodra zij in getallen en bepalingen kan worden uitgedrukt, moet eraan worden gewerkt om haarte overbruggen. Hiermede zij niet gezegd, dat dit gemakkelijk in zijn werk zal gaan. Het klinkt misschien paradoxaal, maar een groote moeilijkheid schijnt juist, dat beide partijen niet rotsvast in hun schoenen staan, en geen zuiver standpunt innemen. De Russen zijn niet oprecht in de verdediging van hun communisme. Zij willen zooveel mogelijk opofferen van de werkelijkheid, als de schijn van communistisch stelsel maar kan worden gered. In hun bitteren strijd voor erkenning, schijnen zij soms hun tegenstanders te willen toeschreeuwen: Zie dan toch dat wij alles willen geven, als gij ons onze terminologie en de uiterlijke vormen laat“. Maar de tegenpartij staat al evenmin sterk. Zij heeft niets in te brengen gehad tegen de ontengelingen, die de agrarische hervormingen in verschillende nieuwe staten hebben meegebracht. Wat erger is, Frankrijk heeft, als alle anderen, Letland de jure erkend, en toegelaten in den volkenbond, ofschoon daar de vreemdeelingen, door ontengening op groote schaal, in den ruwsten vorm, zonder vergoeding, volstrekt niet minder zijn beroofd dan in Rusland. Wij allen begrijpen zeer wel de grotere verbittering tegen de Sowjet-regering, wij beseffen dat de afschuwelijke dingen, die zijn gebeurd,

vervullen, en nimmer twee functies tegelijk. Het spreekt vanzelf, dat dit alleen maar doorgevoerd kan worden in een partij, waar alle leden werkende leden zijn en zich niet vergenoegen met de positie van „contribuerende ezels“. (Een bestuurslid van de afd. Rotterdam der C.P. merkte tegenover een partijgenoot van hem eens op, dat deze laatste categorie bestuit noodig was).

Deze toepassing van de centralisatie maakt de leden onzer partij noodwendig tot actieve, strijdbare communisten, die men, onder het voorwendsel „discipline“ niet in de luren kan leggen. Ook voor ons geldt het fiere antwoord van de delegatie der I.W.W. aan de politie, toe deze vroeg: wie zijn uw leiders? en ten antwoord kreeg: Wij zijn allemaal leiders!

Een tweede steen des aanstoots voor onze anarchisten is het marxisme. Marxisme is voor hen synoniem met dogmatiek. Het bewijst alleen, dat zij van het marxisme niets begrepen hebben, zoo zij ooit al eenige studie er van gemaakt hebben. Omdat de sociaal-democraten en de parlementscommunisten een caricatuur van het marxisme gemaakt hebben, daarom deugt voor hen het marxisme niet. Hierin stemmen zij volmaakt overeen met onze burgerlijke critici, die het marxisme eveneens dogmatiek noemen.

Het fiasco der tweede en derde internationale vindt zijn oorzaak juist daarin, dat zij den bodem van het marxisme verlaten hebben.

Dat onze opvattingen en maatschappij-beschouwing, ondanks veel overeenkomst, toch weer zoo ver uiteen, kan loopen, komt omdat zij, de anarchisten, niet his torisch-materialistisch hebben leeren denken, of in hun koppigheid het niet willen. Zij gaan uit van de natuur d.w.z. zij zien de mensch als een product van de natuur alleen, en niet van de maatschappelijke omstandigheden. Daardoor komen zij ook niet boven de gewone, maar verlichte burgerman uit, die meent dat de filosofie het verlossende woord gesproken heeft.

Een typisch staaltje van hetgeen wij hier zoo juist zeiden, levert het nieuwe anarchistische maandblad „Alarm“, onder leiding van Constandse. Een uitstekend motto aan den kop van het blad zou zijn: „Van dik hout zaagt men planken“, want er wordt geducht in gezaagd. Ook de K.A.P. moet, ondanks haar priile jeugd en onschuld er direct aan gelooven en wordt zonder veel vijven of zessen in een niet-oppositie en een wel-oppositie gezaagd. Maar desalniettemin genieten wij in de rubriek „Uit de pers“ (het lijkt tusschen haakjes wel een citroenpers) toch nog de eer even onder Constandse's vlijmscherpe mes genomen te worden. Helaas! kameraden, wat blijft er van ons over! Niets, absoluut niets, tenzij men zwendel nog iets kan noemen.

Neemt dezen spiegel en aanschouwt je huichelachtige tronies:

„De Kommunistische Arbeider“ voert radicale oppositie tegen C. P. en vakorganisaties. En 't is toch alles zoo weinig principieel. De dogmatiek van een reeds lang overwonnen economisme, getooid met den naam „Historisch Materialisme“, viert hoogtij! Het is de oude S.D.P. herleefd. 't Anarchisme is de roode lap. Centralisatie en staatsverovering. Het is in de K.A.P.-Nederland de oppositie van een partijje tegen een partij. Zwendel.

We kunnen het er voorloopig mee doen. Constandse snapt zeker niet, dat wat hij voor een herleving van de oude S.D.P. aanziet niets anders is dan het zich baanbreken, trots alles, van het revolutionaire marxisme.

Maar hoe benijdenswaardiger is het lot van den burgerlijken schrijver Wells en hoe gaaf en ongeschonden komt hij uit onder het wapen van de kritieke kritiek der kritische kritiek:

Dit „Rusland in de schaduw“ van Wells, geïllustreerd met foto's, is zeer onderhoudend. Wie zijn stijl kent, weet welke rake dingen Wells zeggen kan. Zoo ook hier over Marx en bolsjewisme. Zijn statistieken vooral zijn leerzaam.

Deze reclame voor de rake Wells met zijn foto's schijnt zoo gelicht te zijn uit een prospectus van de firma Bolle of Gebr. Grauw.

De voorkeur voor burgerlijke cultuur spreekt ook duidelijk uit de „bespreking“ van het boekje van dominee Klaver:

A. Klaver: Harmonische en Onharmonische Levens. Studies over Goethe, Rolland, Nietzsche, Multatuli, e.a. Leerrijk en belangwekkend.

Commentaar overbodig.

Even alarmeerd door de pure burgerlijke ideologie die er uit spreekt is de rest van den inhoud.

Heeft men zich met een beetje goeden wil door de „Binnenlandsche“ en „Buitenlandsche kroniek“ heen gewerkt, dan komt men aan het eind tot het alarme-rend besef, dat men nog net zoo wijs is als aan het begin.

Als een soort schadevergoeding krijgen we dan een artikel over „de Internationale der Gedachte“. Daarin wordt ons verteld, hoe noodzakelijk het is, dat de arbeiders wat meer van kubisme, futurisme, expressionisme en god-wet-wat-voor andere ismen weten. Blijkbaar is hier een uit zijn evenwicht geraakte artist aan het woord, die deze uitingen van verval der cultuur van de ondergaande burgerlijke wereld als de kiemen der proletarische cultuur beschouwt.

't Is toch allemaal zoo principieel. En tusschen al deze pennevruchten van verwarring en eigengereidheid vinden we dan citaten van burgerlijke intellectueelen als Nietzsche en Ibsen. Zoo blijf. dit van Ibsen, den vertolker bij uitnemendheid van het bourgeoisie-pessimisme:

„De Staat heeft zijn wortel in den tijd, hij zal ook zijn top in den tijd hebben. Daar zullen grotere dingen vallen dan hij: alle godsdienst zal vallen. Noch de moraalbegrippen, noch de kunstvormen hebben een eeuwigheid voor zich.“

Het is misschien vreemd, maar met wat in de twee laatste zinnen gezegd wordt zijn wij het eens, omdat wij het met den versten oneens zijn. Want de staat wortelt niet in een begrip, of in een fictie, doch in de maatschappelijke verhoudingen, in het productieproces. Maar wil de redactie van „Alarm“ ons eens aantoonen, waarom godsdienst, begrippen en vormen geen eeuwigheid voor zich hebben? Zonder dat vervloekte Historisch Materialisme zal ze dat toch niet kunnen.

„Kleinigheden.“

Waaruit te zien zijn: toevallende armoede enerzijds, dito rijkdom anderzijds, kolonisatie van Europa door Amerika.

In Pruisen is het sterftecijfer voor kinderen beneden de 15 jaar 27,6 percent.

Hugo Stinnes heeft van de erfgenamen van baron Kierschner de suikerfabriek van Rohrbach bij Brunn gekocht voor 25 miljoen tsjechische kronen. Over den aankoop van een andere groote raffinaderij bij Olmütz wordt nog onderhandeld.

De sterke prijsstijging van den laatsten tijd in Duitschland blijkt het best uit het index-cijfer voor levensbenodigdheden, dat van Maart tot April, dus in één maand, van 2639 tot 3175 is toegenomen. Voor voeding alleen zijn deze cijfers 3602 en 4356, zoodat hier de stijging nog iets sterker is.

Maatschappij „Houtvaart“ keerde in de jaren 1915 tot 1919 in totaal 240 % dividend uit.

In de afgelopen week werd in Oostenrijk met het bouwen van verschillende nieuwe fabrieken begonnen, voor een deel met buitenlandsch kapitaal.

In 1914 kostte een paar schoenen aan den Duitschen arbeider 14 uur en een pak 60 uur arbeid. Thans zijn dit resp. 34 en 200 uur. (Leipzig op het I.V.V. congres te Genua).

Te Genua heeft de Italiaansche minister de Facta aan de leiders der delegatie een feestmaal aangeboden. De leiders van alle delegaties waren aanwezig. De Russen waren keurig in rok met een rood sowjetvlaggetje in het knoopsgat. Het moet aan tafel in het begin nogal stijf geweest zijn. De Duitschers waren een tijdlang geïsoleerd.

In 1913 bedroeg hier te lande de directe belasting fl. 10,90 per hoofd der bevolking, in 1921 fl. 47,-. De indirecte belasting (belastingen op verbruiksartikelen, etc.) bedroeg in 1913 per hoofd fl. 16, —, in 1921 echter fl. 46,50.

De onderhandelingen over een lening van 100 miljoen dollar aan de Joego-Slavische regering (het vroegere Servie met omliggende landen) door een Amerikaansche bankgroep hebben tot gunstig resultaat geleid. De reinte bedraagt 8 %. De Amerikaansche groep heeft de controle verworven over de staatsmonopolies. (Dit kan Troelstra in z'n ooren knoopeij).

Uit Essen (Duitschland) wordt aan de N.R.Crt. geseind:

De Linke Hoffmann Werke A.G. behaalden in het afgelopen boekjaar een brutowinst van Mk. 225.736.000, tegen Mk. 12.816.000 in het voorgaande jaar. Het nettowinst-saldo bedraagt ruim 37 miljoen Mark tegen ruim 8 miljoen in het jaar te voren.

Wijnkoop komt sprookjes vertellen

Dagen lang had het edele orgaan van de firma Wijnkoop, van Ravesteyn & Co. zijn lezers kond gedaan van het heugelijke feit, dat het hoofd van genoemd firma, tevens propagandist voor Philip's gloeilampen, wel zoo goed zou zijn, om voor de Rotterdamse arbeiders over Genua te komen spreken. Juister ware het geweest, te vermelden, dat hij sprookjes kwam vertellen.

Men moet telkens weer verbaasd staan, over de enorme brutaliteit, waarover dat heer beschikt, om voor volle zalen met denkende menschen, de leuten zoo te verdraaien, dat zij ze nog voor feiten aannemen en dan naar huis gaan, vol bewondering over het redekunstig talent van dezen would-be Marxist. In tegenstelling tot zijn medefirmant van Ravesteyn, die altijd dor, droeg en zakelijk is, versmaadt hij het niet, op de haastochten en sentimentaliteit van zijn „geachte heurders“ te werken, hun hoofden met zijn fraseolo-

Zooeven verschenen:

De Organisatie voor den klassenstrijd van het Proletariaat.

gischen wijn te bedwelmen en ze zoo ontogenkelijk te maken voor de argumenten zijner tegenstanders.

Ook op de bewuste vergadering over Genua was Wijnkoopman bijzonder scheutig met zijn waar en blijkens het applaus vond een groot deel van de clientèle deze bijzonder lekker. Geen wonder, het ene oogenblik krijg je permissie van den grooten leider om net zoo reformistisch te zijn als de „gelen“ en het andere oogenblik word je geprezen als goede revolutionairen. En welk een verschieft opent zich op deze wijze niet? Je kan zoo, maar je kan ook anders; aan ruimte ontbreekt het je waarlijk niet! Als de groote leider van de kleine sectie der Derde Internationale je vertelt, dat Genua de grootste stap voorwaarts is die het internationale proletariaat ooit heeft gedaan, omdat de Russische diplomaten met die van het wereldkapitaal mogen confereren, dan zou je met deze troostende gedachte reeds naar huis kunnen gaan, in de blijde verwachting, dat je niets behoeft te doen, dan „Rusland steunen“ terwijl je je eigen kapitalisten met rust kon laten. Deze laatste wachten nog slechts op het oogenblik, waarop zij door de Tsjitsjerines definitief verslagen worden. Natuurlijk moet deze „actie“ ondersteund worden door het „eenheidsfront“.

Deze redekundige wijl bracht sommige der „geachte toeheurs“ zoo in extase, dat ze alles vergeven en vergeten wilden. Maar op den bekenden Ooykaas had het zoo'n bedwelmende uitwerking, dat hij op de wijze van alle dronken kerels tegenover een interrupterende partijgenoot van ons handtastelijk begon te worden, vanwege het saboteeren van de eenheidsworst.

Wij vinden het waarlijk zonde van onze ruimte om al de enormiteiten van Wijnkoopman te relevieren. Het zij voldoende te vermelden, dat deze wijncratie behalve de katers, die er op zullen volgen, nog een staartje zal hebben.

Na ons debat, dat zijn uitwerking niet miste, hebben wij Wijnkoop uitgenodigd voor een debatvergadering met Gorter, die hij aannam met den theatrale uitroep: „Vergadering, er wordt mij gevraagd om met Gorter te debatteren. Maar wij hebben hem al zesmaal op onze congressen genoodigd!“

De goeiard! Gehoord zij hij, die er kwaad van denkt.

Onze Brochures.

Het Communistisch Manifest	20 Cts.
De Grondslagen van het Communisme	25 „
Het Historisch Materialisme	40 „
Klassemorale	10 „
Het Imperialisme, de Wereldoorlog en de Sociaal-Democratie	35 „
De Wereldrevolutie	25 „
Staat en Revolutie, door N. Lenin	40 „
Het Opportunisme in de Nederlandsche Communistische Partij	25 „
De Algemeene Arbeidersbond (Revolutionaire Bedrijfsorganisaties)	20 „
De organisatie voor den klassenstrijd van het Proletariaat	12½ „
De Sowjet-Regering en de 3e Internationale op sleepouw der Intern. bourgeoisie	20 „
Open brief aan Lenin	25 „
Bestellen bij P. Coerman, Joz. Israëllaan 16, Bussum.	
Bij toezending per post zijn alle prijzen 2 cts. hooger.	